

СИЛЛАБУС
2024-2025 оқу жылының күзгі семестрі
«8D05205- Геоэкология және табиғатты пайдалануды басқару» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (СӨЖ)	Кредиттер саны			Кредит-тердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОСӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтары (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
105690	4	1,7	3,3	0	5	6-7
Пайдалы қазбаларды игерудің геоэкологиялық мәселелері						
ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ						
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы		
Оффлайн	БП ЖОК	кіріспе, шолу, акпараттық, мәселелік	пікірталас, мәселелік, семинар-ақылдасу	Универ жүйесінде Ауызша		
Дәріскер (лер)	б.ғ.к. доцент Мұқанова Гүлжанат Амангелдіқызы					
e-mail:	Gulzhanatmukanova@gmail.com					
Телефоны:	87078327872					
ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ						
Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*			ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)		
Пайдалы қазбаларды игерудің геоэкологиялық мәселелері жайлы теориялық зерттеу жұмыстарының нәтижелерін жүйелеу	1. Табиғи ресурстарды пайдаланудың геоэкологиялық мәселелерін талдау үшін табиғи ресурстық потенциалды сипаттау			1.1 Табиғи ресурстық потенциалды балайды ЖИ 1.2 ҚР кен орындарын игеретін аймақтардың геодинамикалық жағдайын талдайды 1.3 Пайдалы қазбаларды игерудің биосфераға әсерін зерттейді 1.4 Тау кен орындарындағы техногендік жүйелерді бақылаудың әдістерін жетілдіреді		
	2. Пайдалы қазбаларды игерудің қоршаған ортаға әсерін бағалау үшін тау кен өндірісінің ұйымдылық классын анықтау әдісін қолдану			2.1 Техногенді ластанудың литосфераға әсерін талдайды 2.2 Тау кен өңдеу өндірісінің гидросфераға әсерін бағалайды 2.3 Қазақстанның минералды ресурстарын жіктейді		
	3. Табиғатты пайдалану технологияларының экологиялық тиімділігін талдау үшін Жерқойнауын игерудің жерасты дәстүрлі емес әдістерін жүйелеу			3.1 Жер асты жағдайында рудаларды бөлу ерекшеліктерін қарастырады 3.2 Пайдалы қазбаларды барлау кезіндегі экологиялық қауіпті талдайды 3.3 Табиғатты пайдалану технологияларының тиімділігін бағалайды		
Пререквизиттер	Жерді қорғау және қалпына келтіру, Минералды ресурстарды басқару, Жер ресурстарын басқару					
Постреквизиттер	Ғылыми зерттеу практикасы					
Оқу ресурстары	Әдебиеттер Негізгі әдебиеттер: 1. Михайлов Ю.В. Экологические основы недропользования: учебное пособие для студентов вузов. М.: Изд-во МНЭПУ, 2015. — 348 с.					

	<p>2. Л. В. Шарапова, Г. Г. Осадчая. Экологические аспекты недропользования : учеб. пособие – Ухта : УГТУ, 2014. – 50 с.</p> <p>3. Ж.С. Елюбаев. Проблемы правового регулирования недропользования: отечественный опыт и зарубежная практика. Монография. Алматы, 2010</p> <p>4. Макап, С.В. Основы экономики природопользования [Текст] / С.В.Макар. – М.: ИМП, 2003. – 192 с.</p> <p>5. Рябчиков, А.К. Экономика природопользования [Текст] / А.К. Рябчиков.– М.: Элит, 2005. – 192 с.</p> <p>Қосымша әдебиеттер:</p> <p>1. Қалыбеков Т. Экология және ашық кен.- Алматы, Қазақстан, 1988. - 96 б.</p> <p>2. Қалыбеков Т., Бегалинов А., Сәндібеков М.Н. Ашық кен жұмыстарының процестері.- Алматы: ҚазҰТУ, 1997. - 164 б.</p> <p>3. Горлов В.Д. Рекультивация земель на карьерах.- М.: Недра, 1981. - 260с</p> <p>4. Хохряков В.С. Открытая разработка месторождений полезных ископаемых. - М.: Недра, 1982. - 280 с.</p> <p>5. Нүпейісова М.Б., Низаметин Ф.К., Ипалақов Т.Т. Маркешідерлік іс. – Алматы, 2013.- 400 б</p> <p>Зерттеушілік инфрақұрылымы</p> <p>1. Тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО кафедрасының оқу базасы және факультеттің аудиториялары Топырақ экологиясы зертханасы. №9 зертхана.</p> <p>Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы</p> <p>2. Ө.О. Оспанов атындағы Қазақ топырақтану және агрохимия ғылыми-зерттеу институты</p> <p>3. ЖШС Экосервис - С компаниясы</p> <p>Интернет-ресурстар</p> <p>1. http://www.worldbank.org - официальный сайт Всемирного банка (WorldDevelopmentReport).</p> <p>2. http://demoscope.ru - основные демографические показатели по странам мира (раздел 3. Городское население)</p> <p>3. http://www.wto.org - официальный сайт Всемирной Торговой Организации (WorldTradeOrganization).</p> <p>4. http://www.world-gazetteer.com - сайт региональной статистики (площадь и численность населения административных единиц и городов стран)</p>
--	--

<p>Пәннің академиялық саясаты</p>	<p>Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады.</p> <p>Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді.</p> <p>Ғылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді.</p> <p>Сабаққа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.</p> <p>Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа <u>«Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі»</u> тәрізді құжаттармен регламенттеледі.</p> <p>Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін</p>
--	---

1988 - 966
 АҚШ / А.К. Рахымжанов
 Алматы қаласы

жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Эртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.
 Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail арқылы көмек ала алады. 87078327872/ Gulzhanatmukanova@gmail.com электрондық пошта арқылы кеңес ала алады: немесе Zoom Конференция
<https://us04web.zoom.us/j/75019701279?pwd=QqRCnukcCzUqoS5fOLM9aLI62wu5sw.1>
 Идентификатор конференция: 750 1970 1279, Код доступа: 1
МООС интеграциясы (massive openlline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің оту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.
Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ МООС-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі				Бағалау әдістері															
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға	<p>Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген.</p> <p>Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уактылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.</p> <p>Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.</p> <table border="1"> <tr> <td>Формативті және жиынтық бағалау Оқытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсқаны қолданады</td> <td>% мәндегі баллдар Оқытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. <u>Емтихан және пән бойынша қорытынды балл өзгермейді.</u></td> </tr> <tr> <td>Дәрістердегі белсенділік</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Өзіндік жұмысы</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Жобалық және шығармашылық қызметі</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>Қорытынды бақылау (емтихан)</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>ЖИЫНТЫҒЫ</td> <td>100</td> </tr> </table>		Формативті және жиынтық бағалау Оқытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсқаны қолданады	% мәндегі баллдар Оқытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. <u>Емтихан және пән бойынша қорытынды балл өзгермейді.</u>	Дәрістердегі белсенділік	0	Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	20	Өзіндік жұмысы	25	Жобалық және шығармашылық қызметі	15	Қорытынды бақылау (емтихан)	40	ЖИЫНТЫҒЫ	100
Формативті және жиынтық бағалау Оқытушы бағалаудың өз түрлерін енгізеді немесе ұсынылған нұсқаны қолданады	% мәндегі баллдар Оқытушы өзінің баллдарға бөлуін күнтізбеге (кестеге) сәйкес пункттерге енгізеді. <u>Емтихан және пән бойынша қорытынды балл өзгермейді.</u>																		
Дәрістердегі белсенділік	0																		
Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	20																		
Өзіндік жұмысы	25																		
Жобалық және шығармашылық қызметі	15																		
Қорытынды бақылау (емтихан)	40																		
ЖИЫНТЫҒЫ	100																		
A	4,0	95-100	Өте жақсы																
A-	3,67	90-94	Жақсы																
B+	3,33	85-89																	
B	3,0	80-84																	
B-	2,67	75-79	Қанағаттанарлық																
C+	2,33	70-74																	
C	2,0	65-69																	
C-	1,67	60-64																	
D+	1,33	55-59																	
D	1,0	50-54																	
FX	0,5	25-49																	
F	0	0-24		Қанағаттанарлықсыз															

Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл
--------	---------------	------------	------------

1 - МОДУЛЬ Табиғи ресурстарды пайдаланудың геозкологиялық мәселелері			
1	1-Д Табиғи ресурстарды пайдалану мәселесі	1	
	1-СС Табиғи ресурстық потенциал	1	10
2	2-Д ҚР минералды шикізат қоры	1	
	2-СС ҚР кен орындарын игеретін аймақтардың геодинамикалық жағдайы	1	10
3	3-Д Пайдалы қазбаларды игерудің биосфераға әсері.	1	
	3-СС Кен орындарын ашық әдіспен игерудің биосфераға әсерін бағалау	1	10
	1 ОСӨЖ 1СӨЖ. Кеңес беру Пайдалы қазбаларды басқарудың нормативті базаларын талдау	1	
4	4-Д Тау кен өнеркәсібі газ тәрізді шығарындыларының атмосфераны ластауы	1	
	4-СС Тау кен орындарындағы техногендік жүйелерді бақылаудың әдістерін жетілдіру	1	10
5	5-Д Мұнай мен газды барлау кезіндегі геозкологиялық мәселелер	1	
	5-СС Қазіргі заманғы жағдайларда ұңғымаларды бұрғылау, іздеу және барлау кезінде туындайтын негізгі мәселелер	1	10
	2 ОСӨЖ 1СӨЖ. қабылдау Пайдалы қазбаларды басқарудың нормативті базаларын талдау		30
2-МОДУЛЬ Пайдалы қазбаларды игерудің қоршаған ортаға әсері			
6	6-Д Пайдалы қазбаларды игерудің литосфераға әсері.	1	
	6-СС Техногенді ластанудың литосфераға әсерін талдау	1	10
	3 ОСӨЖ. 2 СӨЖ орындау бойынша кеңестер Шексіз тұтыну концепциясынан тұрақты дамуға көшу		
7	7-Д Тау кен өңдеу өндірісінің гидросфераға әсерін бағалау.	1	
	7-СС Тау жыныстары деформациялануының негізгі түрлері және оған әсер ететін факторлар	1	10
Аралық бақылау 1			100
8	8-Д Қазақстанның минералды ресурстары	1	
	8-СС Жер қойнауын жарылғыш емес қатты жыныстарда жыныс массасын кесу арқылы игеру	1	7
	4 ОСӨЖ 2СӨЖ. қабылдау Шексіз тұтыну концепциясынан тұрақты дамуға көшу		15
9	9-Д Энергетикалық ресурстар және энергетика өндірісінің қоршаған ортаға тигізетін әсері	1	
	9-СС Көмір, химия, жеңіл өнеркәсібінің қоршаған ортаға әсері	1	7
10	10-Д Уран шикізатын өндіру кезіндегі табиғи ортаның экологиялық қауіпсіздігі	1	
	10-СС Өндіріс қалдықтарының улылық немесе уыттылық класын анықтау	1	7
	5 ОСӨЖ. 3СӨЖ орындау бойынша кеңестер Технократты өркендеу кезіндегі литосфера ресурстарын пайдаланудың геозкологиялық мәселелері		
3 -МОДУЛЬ Табиғатты пайдаланудың жаңа технологияларының экологиялық тиімділігі			
11	11-Д Табиғатты пайдаланудың жаңа технологияларының экологиялық тиімділігін бағалау	1	
	11-СС Кенорындарын барлау кезіндегі геотехнологиялар приоритеттері және тиімділігі	1	7
12	12-Д Бұзылған жерлерді рекультивациялау	1	
	12-СС Рекультивация этаптары мен бағыттарын талдау	1	7
	6 ОСӨЖ 3СӨЖ. Қабылдау Технократты өркендеу кезіндегі литосфера ресурстарын пайдаланудың геозкологиялық мәселелері		15
13	13-Д Жерқойнауын қауіпсіз пайдаланудың экологиялық принциптерін қамтамасыз ету	1	
	13-СС Пайдалы қазбаларды барлау кезіндегі экологиялық қауіпті талдау	1	5
	7 ОСӨЖ 5 СӨЖ орындау бойынша кеңестер Минералды ресурстарды игеру кезіндегі табиғи биота жағдайының техногенді өзгеруі		
14	14-Д Жерқойнауын игерудің жерасты дәстүрлі емес әдістері	1	
	14-СС Жерқойнауын игерудің экотехнологиялары	1	7
	5СӨЖ қабылдау. Минералды ресурстарды игеру кезіндегі табиғи биота жағдайының техногенді өзгеруі		15
15	15-Д Жер асты жағдайында рудаларды бөлу ерекшеліктері	1	
	15-СС Жерасты рудаларын бөлудің жетістіктері мен кемшіліктері	1	7
Аралық бақылау 2			100
Қорытынды бақылау (емтихан)			100
Пән үшін жиынтығы			100

Декан _____ А.С. Ақтымбаева
 Білім беру және оқыту сапасына бағалау бойынша АК төрайымы _____ А.Г. Кошим
 Кафедра меңгерушісі _____ Т.А.Базарбаева
 Дәріскер _____ Г.А. Мұқанова

